

L'origen de la pràctica del Rosari

El Rosari, conegut originàriament com a «salteri marià», és un res fàcil i popular que consisteix a lloar la Mare de Déu repetint bàsicament la pregària de l'Avemària. Actualment, té una primera part que consta de dos passatges de l'evangeli de Lluc: la salutació de l'àngel –«Déu vos salve Maria, plena de gràcia, el Senyor és amb Vós» (Lc 1,28)– i les paraules de la seva cosina Isabel quan la va a visitar (Lc 1,42): «Beneïda sou Vós entre totes les dones i beneït és el fruit del vostre sant ventre Jesús». La segona part fou afegida posteriorment a finals del segle XV, i consisteix en una petició a Maria perquè actuï com a intercessora: «Santa Maria, Mare de Déu, pregueu per nosaltres, pecadors, ara i en l'hora de la nostra mort. Amén». Cada deu avemaries s'intercala un Parenostre amb una meditació (anomenada «misteri») que il·lustra la vida de Jesús. Al final hi ha les lletanies, que són títols atorgats a Maria, i una oració final.

L'embrió del Rosari es va generar entre els monjos i fidels que no sabien llatí i que repetien el res de l'Avemària al llarg del dia en substitució de la Litúrgia de les Hores. Ens hem de situar a Occident pels volts del segle XII quan es promoua el res de l'Avemària, ja coneguda des dels inicis del cristianisme. El cartoixà Enric de Kalkar en fa una primera organització al segle XIV amb les 15 desenes (150 avemaries). El dominic sant Domènec de Guzmán en seria el gran divulgador (1170-1221), i a partir d'aleshores ho fou tota la família dominicana.

Entre els anys 1410 i 1439, juntament amb les avemaries i els pa-

renostres s'introdueixen uns primers misteris gràcies a l'aportació d'un altre cartoixà, Domènec de Prússia. Aquell salteri marià va començar a ser conegut com a «Rosari de la benaurada Verge Maria». Així el batejaria el dominic Alanus de Rupe –versió llatina del seu nom real, Alain de la Roche– que visqué entre el 1428 i el 1478 i que es dedicà a promoure'l i a fundar confraries.

La promoció i divulgació comportà que existissin diverses variants dels misteris. Una primera simplificació la va fer el dominic Alberto di Castello l'any 1521. El papa Pius V, el 1569, mitjançant una butlla, consagraria definitivament aquesta forma de pietat. L'any 2002 el papa Joan Pau II va introduir uns nous misteris, els de la Il·luminació. Fins aleshores el Rosari comptava amb 150 avemaries, el mateix nombre de salms que té la Bíblia. D'aquí el nom de «Salteri marià». Per no fer-lo tan llarg –200 avemaries més els parenostres i les meditacions dels misteris–, es divideix en quatre parts: 50 avemaries diàries amb els misteris de goig (dilluns i dissabtes), dolor (dimarts i divendres), glòria

(dimecres i diumenges) i Il·luminació (dijous).

Francesc Coll (1812-1875), nascut a Gombrèn, al Ripollès i considerat a Catalunya «l'apòstol del Rosari», el definí com a «regal del cel». Li dedicà dos llibres: *L'hermosa Rosa* (1852) i *L'escala del cel* (1862).

LA BATALLA DE LEPANT

Aquesta èpica batalla naval es va lliurar el 7 d'octubre de 1571 al golf de Lepant (Grècia) entre la flota turca i una coalició anomenada Lliga Santa, en la qual participava el regne d'Espanya. El combat fou guanyat per la Lliga Santa.

La tripulació espanyola va atribuir la victòria al Sant Crist que portaven, venerat avui a la Catedral de Barcelona, el «Sant Crist de Lepant», però la resta l'atribuïren a una imatge de la Mare de Déu de Guadalupe que portava la nau genovesa. El papa Pius V va instituir un any després en honor d'aquesta imatge la festivitat de la Mare de Déu de la Victòria. L'any 1573 el papa Gregori XIII li canviaria el nom pel de «Mare de Déu del Rosari», i passà a celebrar-se'n la festivitat el 7 d'octubre. La raó és molt simple: mentre es duia a terme el combat, el papa Pius V recorria en processó els carrers de Roma seguit d'una gran multitud resant el Rosari per aconseguir la victòria de la flota cristiana.

El mot «Rosari» en molts llocs se solaparia amb el de «Roser», una advocació mariana ja existent de fa segles i que també té devoció a l'Estat espanyol: la Virgen de los Rosales.